

Veřejná debata „Chraňme si svůj prostor“

projekt Kurzy občanské protikorupční sebeobrany

Brno, Moravská zemská knihovna
18. února 2013

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Environmentální, územně plánovací rozhodovací procesy a korupce

Milan Štefanec

Nezávislé sociálně ekologické hnutí – NESEHNUTÍ

Chraňme si svůj prostor, Brno, 18. 2. 2013

Administrativní (byrokratická) a politická korupce

- Administrativní - je praktikována úředníky veřejné správy.
- Politická - symbióza politické elity s vlivnými ekonomickými skupinami.
- Systematická – propojení administrativní a politické korupce.

Korupce jako zneužití postavení

- - investorem/developerem
- - orgánem státní správy (úřadem)
- - orgánem samosprávy
- - zapojené veřejnosti

Investorem/developerem

- Cíl:
- - prosazení záměru
- - úspora nákladů (např. na kompenzační opatření)
- - zrychlení povolovací procedury
- - eliminace (správní) oponentů

Orgánem státní správy

- Cíl:
- - osobní prospěch úředníka
- - politické zadání či jiný „pokyn shora“

Orgánem samosprávy

- Cíl:
- - prosazení záměru
- - osobní prospěch člena/ky samosprávy
- - očekávaný politický prospěch

Zapojená veřejnost

- Cíl:
- - osobní prospěch

Postavení v procesu z hlediska korupce

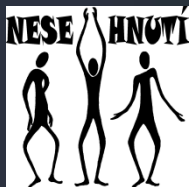
- Státní správa – v environmentálních správních procesech rozhodující postavení.
- Samospráva – formálně slabé postavení, umocněné nepřímým vlivem posilujícím postavení samosprávy.
- Zúčastněná veřejnost – formálně velmi slabé postavení.

Privatizace veřejné správy jako legalizovaná korupce (stav ke konci roku 2012)

- Příklad: Zkrácené stavební řízení dle § 117, odst. 1

Uzavře-li stavebník s autorizovaným inspektorem smlouvu o provedení kontroly projektové dokumentace pro stavbu, kterou hodlá provést, může takovou stavbu pouze oznámit stavebnímu úřadu, jestliže byla opatřena souhlasná závazná stanoviska dotčených orgánů a vyjádření osob, které by byly účastníky stavebního řízení (§ 109), a nejde o stavbu, která je zvláštním právním předpisem, územně plánovací dokumentací nebo rozhodnutím orgánu územního plánování přímo označena jako nezpůsobilá pro zkrácené stavební řízení.

Z prezentace autorizovaného inspektora pro ČKA

- autorizovaný inspektor (AI) = privátní stavební úřad
- při provádění svojí činnosti není AI vázán správním řádem (lhůty, oznamování apod.), koná svobodně
- certifikát vydaný AI se nedá zrušit
- proti certifikátu AI se nedá odvolat
- stavební úřad certifikát a ověřenou dokumentaci nepřezkoumává, nekontroluje ani neposuzuje, pouze je eviduje (uloží do archivu) a využívá pro kontrolní prohlídky stavby
- certifikát vydaný AI může být napaden pouze občansko-právní soudní žalobou

Podmínky pro korupci

- - utajování informací z rozhodovacích procesů
- - neexistence osobní zodpovědnosti za správní rozhodnutí
- - neúčinnost opravných mechanismů
- - oklešťování účasti veřejnosti
- - privatizace veřejné správy

- Většina z uvedených podmínek pro korupci v daných rozhodovacích procesech má **systemový** a **stupňující** se charakter a to především v oblasti legislativní (novely správních předpisů) tak i společenské (snižování významu účasti veřejnosti apod.).
- S výjimkou části investorů a zúčastněné veřejnosti, je tento stav vyhovující pro hlavní aktéry rozhodovacích procesů.

Případová studie

- na konci roku 2006 firma QARY žádá o územní rozhodnutí na stavbu ubytoven v Brně-Líšni
- stavba počítá s likvidací borovicového háje na sídlišti
- stavba je v rozporu s územním plánem, neboť počítá se stavbou i na ploše městské zeleně
- se stavbou nesouhlasí místní občané (petice)
- proti stavbě se staví i vedení místní radnice

Případová studie

- proti souhlasnému územnímu rozhodnutí se v dubnu roku 2007 odvolává zástupce radnice a NESEHNUTÍ
- v srpnu 2007 zamítá podaná odvolání brněnský magistrát a potvrzuje vydané územní rozhodnutí
- zástupce radnice i NESEHNUTÍ podávají v říjnu roku 2007 správní žaloby
- v rámci přezkumného řízení nejdříve krajský úřad ruší územní rozhodnutí, toto zrušení pak zruší ministerstvo pro místní rozvoj

Případová studie

- dne 9. 3. 2009 je NESEHNUTÍ oznámeno zahájení řízení o kácení dřevin
- dne 30. 3. 2009 zveřejňuje krajský soud svůj rozsudek, kterým vyhovuje žalobě NESEHNUTÍ a zruší platnost územního rozhodnutí
- dne 12. 5. 2009 je rozsudek doručen účastníkům řízení
- dne 27. 4. 2009 autorizovaný inspektor Milan Teigiser předává certifikát na stavbu stavebnímu úřadu

Případová studie

- obstrukce úřadu při nahlížení do dokumentace ke kácení
- dne 15. 4. 2009 vydává úřad povolení ke kácení (přestože je znám rozsudek soudu rušící platnost územního rozhodnutí)
- dne 30. 4. 2009 podává NESEHNUTÍ odvolání proti povolení kácet
- dne 18. 6. 2009 zamítá magistrát odvolání NESEHNUTÍ a dává souhlas s kácením
- dne 26. 6. 2009 firma QARY kompletně pokácela borovicový háj

Případová studie

- dne 26. 6. 2009 podává NESEHNUTÍ společně s místními občany správní žalobu proti certifikátu_žalovaným je autorizovaný inspektor a stavební úřad
- dne 20. 7. 2009 podává NESEHNUTÍ podnět k přezkumu na MMR, stavební úřad i odvolací orgán (magistrát)
- dne 22. 7. 2009 podává NESEHNUTÍ žalobu proti povolení ke kácení dřevin

Případová studie

- dne 28. 7. 2009 na základě šetření konstatuje ČIŽP, že úřady porušily zákon když vydaly povolení kácet a že firma QARY pokácela více stromů než měla povoleno
- porušení zákona ze strany místního stavebního úřadu, Magistrátu města Brna i investora vedle ČIŽP potvrzuje i úřad Veřejného ochránce práv i krajský soud.
- ombudsman na dané kauze ilustruje zneužívání institutu autorizovaného inspektora.

Případová studie - závěry

- inspektor si nevyžádal stanoviska účastníků řízení od kterých očekával nesouhlas
- certifikát byl inspektorem vydán v době mezi vyhlášením a doručením rozsudku rušícího územní rozhodnutí
- stavební úřad nemá pravomoc přezkoumávat certifikát (nahrazující stavební povolení), ale pouze jej eviduje
- certifikát považovaly úřady za podklad k vydání povolení kácet dřeviny

Případová studie - závěry

- proti i nezákonnému postupu inspektora neexistoval opravný prostředek
- nebyla jasná právní povaha „certifikátu“ ani jasná pravidla pro podání žaloby
- neexistovala pravidla ani zkušenosti pro kontrolní činnost nad autorizovanými inspektory ministerstvem pro místní rozvoj

Obecné závěry

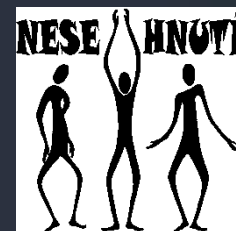
- institut autorizovaného inspektora začíná využívat čím dál větší počet investorů (vč. staveb komunikací apod.)
- institut AI umožňuje účinně obejít veřejnost a sdružení ve správních řízeních (o vydaném certifikátu a povolení stavby se ani nemusí dozvědět)
- možnost soudní ochrany je velmi komplikovaná (nejednotnost v rozhodování soudů) a v reálném čase neúčinná

Změna stavebního zákona

kampaň občanských iniciativ v roce 2012

- Návrh MMR_ještě více okleštit práva veřejnosti a posílit postavení autorizovaných inspektorů.
- Kritika návrhu zákona ze strany ekologických NNO a lokálních občanských iniciativ.
- Tlak autorizovaných inspektorů na podobu zákona.
- Medializace případových studií zneužití institutu autorizovaného inspektora.
- Kritika institutu autorizovaného inspektora ze strany úřadu Veřejného ochránce práv.
- Kritika návrhu zákona ze strany Legislativní rady vlády ČR.

Změna stavebního zákona

kampaň občanských iniciativ v roce 2012

- NNO přicházejí s vlastními návrhy změn v zákoně
- návrhy NNO podporují OI i některé obce
- probíhá přímé oslovování poslanců a poslankyň

VÝSLEDEK:

- nový zákon omezuje pravomoci autorizovaných inspektorů
- zavádí proti jejich „rozhodnutí“ opravné prostředky
- zachovává účast veřejností v rozhodovacích procesech

Některé prosazené změny v novém stavebním zákoně

- uzavření smlouvy mezi investorem a inspektorem se hlásí na stavební úřad
- o zkráceném stavebním řízení informuje stavební úřad prostřednictvím úřední desky
- možnost přihlášení se opomenutých účastníků řízení
- stavební úřad má právo pozastavit vykonatelnost inspektorova „rozhodnutí“
- nemůže dojít k souběhu klasického a zkráceného stavebního řízení
- správní orgán má právo zrušit inspektorem vydaný certifikát

Děkuji za pozornost a
vaše postřehy, nápady a
komentáře.